

گزارش فعالیت های انجمن یوزپلنگ ایرانی

در سال ۱۳۹۶

www.wildlife.ir

فهرست

برنامه پلنگ

۴ برنامه ریزی حفاظتی برای گوشت خواران بزرگ در قفقاز ایران

برنامه یوزپلنگ

۶ انتشار گزارش پایانی سه فاز پایش یوزپلنگ آسیایی در ایران

۷ برنامه آب برای یوزها

سایر گونه ها

۸ ارزیابی وضعیت و نیازهای حفاظتی لینکس در استان قزوین

شرکت در کنفرانس ها

۹ کارگاه حفاظت از پلنگ در قفقاز

برنامه حمایتی محیط بان

۱۰ تعمیر موتور سیکلت های میاندشت

۱۱ چهارمین سال برگزاری جایزه یحیی

۱۳ مقالات علمی

انتشارات عمومی

۱۳ انتشار یوزنامه

کارگاه های آموزشی

۱۴ کارگاه آموزشی دانشگاه علمی کاربردی

فعالیت های ترویجی

۱۴ تقویم حیات وحش برای دسکتاپ رایانه.....

امور اعضا

۱۵ عضویت حقوقی.....

حضور در مناسبت ها و دریافت جوایز

۱۶ صبح خلاق تهران.....

۱۷ دوازدهمین جایزه ملی محیط زیست.....

سخن رییس هیات مدیره

تاریخ ایران از گذشته تا به امروز، مملو از دلاوری ها، از خودگذشتگی ها و تلاش های بیشماری بوده است که سنگ بنای فرهنگ و تمدن پر بار ایران را شکل داده و به نسل امروز ایرانی، هویتی عمیق و غنی بخشیده است. در واقع امروز نیز ادامه راهی است که آن بزرگان طی کرده و مسئولیت خطیر ادامه آن را به ما واگذار کرده اند. امروزه عرصه های علمی، اقتصادی، سیاسی، ورزشی و بسیاری دیگر از بخش ها شاید بیش از هر زمان دیگری نیازمند تلاش، پشتکار و از خود گذشتگی برای جبران عقب ماندگی ها و حرکت به سوی توسعه است.

همچنین به جرأت می توان گفت در این ایام، محیط زیست و حیات وحش ایران نه تنها با خطرات و تهدیدات بیشماری مواجه است، بلکه ادامه مسیر رشد و توسعه ایران نیز در گرو حفظ، حراست و استفاده بهینه از این امانت خدادادی است. متأسفانه چالش هایی نظیر کمبود آب، خشکسالی، جنگل زدایی، آلودگی محیط زیست و انقراض گونه های حیات وحش اگر به سرعت و با جدیت تمام تدبیر نشوند، قطار رشد و توسعه ایران از ریل خارج خواهد کرد.

در این میان انجمن یوزپلنگ ایرانی به عنوان یکی از قدیمی ترین سازمان های مردم نهاد محیط زیستی ایران نه تنها پا در میدان حفظ و حراست از حیات وحش ایران گذاشته است، بلکه دستاوردهای بیشماری نیز در این حوزه کسب کرده است. دستاوردهایی که مرهون تلاش شبانه روزی جوانانی است که حفظ حیات وحش ایران را وظیفه خود دانسته و از هیچ تلاشی در این حوزه دریغ نمی کنند. در نهایت امید است تلاش های اندک و کوچک همه ما قطره قطره جمع گردد و تبدیل به رود خروشان بر پیکره زخم خورده محیط زیست ایران گردد.

بهنام احسانبخش

تیرماه ۹۷

سخن مدیرعامل

انجمن یوزپلنگ ایرانی در آستانه هجدهمین سال فعالیت خود در شرایطی که نه محیط زیست کشور حال خوبی دارد و نه حافظان آن، با وجود چالش های فراوان اقتصادی هم چنان سعی کرده است با تکیه بر نیروی انسانی متعهد و دلسوز و تحکیم ساختارهای اجرایی به پیش رود و در این راه ثابت قدم باشد.

سال ۱۳۹۶ سالی متفاوت و بسیار مهم برای انجمن بود چرا که بعد از ۱۶ سال فعالیت، این اولین باری بود که مدیریت اجرایی این نهاد مردمی به عهده فردی به غیر از موسسین آن گذاشته شده بود. هیات مدیره انجمن پس از بررسی و جلسات متعدد، سرانجام سرکار خانم لیلا قاسم زاده را که پیش از این هم تجربه مدیریتی کافی را داشت و هم با نهادهای مدنی مردمی و فعالیت های محیط زیستی آشنا بود به عنوان مدیرعامل سال ۱۳۹۶ برگزید. خوشبختانه نتیجه این اطمینان مثبت بود و ایشان توانستند ساختارهای اداری و مالی انجمن را به بهترین شکل تثبیت کنند.

بدون شک حجم فعالیت های انجام شده در سال ۱۳۹۶ به نسبت سال مشابه از نظر آماری کاهش داشته است چرا که بدنه اجرایی بسیار کوچک تر شده است. دلیل این انقباض، عبور از بحران مالی و سیاست ریاضت اقتصادی در انجمن بود. شرط بقا ما را مجبور کرد که بخش هایی از چارت سازمانی را غیرفعال کنیم و با حداقل توان تشکیلاتی به پیش رویم.

در عوض هیات مدیره توانمند و دلسوز با همراهی مشاور سازمانی انجمن جناب آقای رحمانی، با صبر و حوصله امور را به پیش بردند و همگی امیدواریم سال های پیش رو سال های شکوفایی انجمن و رشد بیش از پیش فعالیت های حفاظتی در این سرزمین باشد.

با همه این احوالات به مانند سال های گذشته، گزارش دهی سالیانه فعالیت های انجمن به اعضا را وظیفه خود دانسته و صفحات پیش رو تلاشی است برای به اشتراک گذاری آن چه در انجمن در سال ۱۳۹۶ گذشته است با صاحبان اصلی آن.

محمد گائینی

تیرماه ۹۷

برنامه پلنگ

برنامه ریزی حفاظتی برای گوشت خواران بزرگ در قفقاز ایران

شالوده این طرح در سال ۱۳۹۴ با حمایت سازمان حفاظت محیط زیست ایران، با محوریت ارزیابی نیازهای حفاظتی پلنگ در استان های شمال غرب کشور ایجاد شد. با این وجود، افق طرح بر ایجاد چارچوب یک برنامه حفاظتی برای جامعه گوشت خواران بزرگ قفقاز ایران - شامل پلنگ، خرس قهوه ای، گرگ، لینکس و کفتار - در نظر گرفته شد. سه پرسش اساسی در این طرح دوساله دنبال شد: (۱) پراکنش جغرافیایی زیستگاه های مطلوب گوشت خواران بزرگ در شمال غرب ایران چگونه است؟ (۲) گوشت خواران بزرگ در چه میزان از این زیستگاه های مطلوب حضور دارند و وضعیت گذرگاه های حیات وحش در این پهنه چگونه است؟ (۳) رابطه مردم با گوشت خواران بزرگ در این پهنه جغرافیایی چگونه است و چه زمینه هایی برای برقراری همزیستی بلندمدت بین آنان وجود دارد؟ از پاسخ این پرسش ها برای پیشنهاد اولویت بندی پژوهش و افزایش حفاظت از زیستگاه های کلیدی شمال غرب ایران استفاده شد.

در گام نخست طرح به ۲۸ شهرستان در استان های گیلان، قزوین، اردبیل و آذربایجان غربی سفر شد و دانش و تجربه کارشناسان و محیطبانان اداره های محیط زیست آنان درباره پیشینه حضور و وضعیت گوشت خواران بزرگ و طعمه های اصلی آنان به کار گرفته شد. این اطلاعات، زمینه را برای پژوهشی جانبی با هدف پیش بینی پراکنش جغرافیایی زیستگاه های مطلوب پلنگ در شمال غرب ایران فراهم کرد. هم چنین، گذرگاه های احتمالی برای پیوستگی جمعیت پلنگ در منطقه البرز - که جمعیت اصلی در این

عرصه است- به جمعیت کوچک حاشیه رود ارس بررسی شد. از این یافته‌ها برای شناسایی محدوده پیمایش در گام دوم استفاده شد.

در گام دوم، در سراسر این گذرگاه شناسایی شده -از نیمه غربی استان گیلان تا حاشیه رود ارس در استان آذربایجان غربی- با بیش از ۶۰۰ نفر از روستاییان دامدار، کشاورز یا شکارچی -که مطلع محلی شناخته شدند- در حدود ۴۰۰ روستا مصاحبه شد و تجربه برخورد آنان با گوشت‌خواران بزرگ و علف‌خواران وحشی گردآوری شد. از این اطلاعات برای شناسایی احتمال حضور و استفاده از زیستگاه توسط این گوشت‌خواران در مقیاس منطقه‌ای استفاده شد. همچنین از یافته‌های این بخش -با تاکید بر اولویت‌بندی بر اساس بیشینه غنای گونه‌ای- برای پیشنهاد ترسیم مناطق شکارممنوع یا حفاظت‌شده جدید برای حمایت از برقراری پیوستگی بین پهنه البرزی و قفقازی در شمال ایران استفاده شد.

در گام سوم، چهار منطقه آزمایشی در استان‌های گیلان، قزوین، اردبیل و آذربایجان غربی بر ارزیابی رابطه روستاییان با گوشت‌خواران بزرگ پیمایش شدند. با گردآوری میدانی اطلاعات مربوط به ادعای خسارت گوشت‌خواران بزرگ به روستاییان در این مناطق، تصویری مقدماتی ولی واقعی از شدت تعارض انسان با گوشت‌خواران بزرگ در این پهنه جغرافیایی به دست آمد که به شناسایی چالش‌های پیش روی یک برنامه حفاظتی فرااستانی و راهکارهای موجود کمک خواهد کرد. گزارش کامل این طرح به معاونت محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست ارسال شده‌است و چکیده‌ای از یافته‌ها و پیشنهادهای نیز در اختیار استان‌ها و شهرستان‌های موضوع مطالعه قرار گرفته‌است.

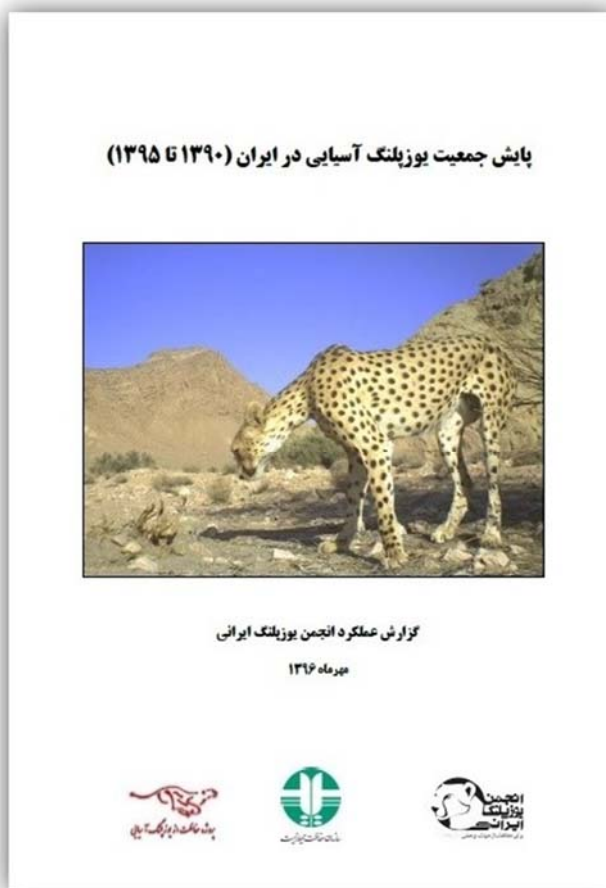

در ادامه این طرح، انجمن یوزپلنگ ایرانی تلاش دارد که پیمایش میدانی زیستگاه‌های دارای اولویت پژوهشی و حفاظتی را پیگیری کند. هم‌چنین، پیگیری، سنجش و بهبود یافته‌های طرح در دو سال گذشته و ارتقای حفاظت از مناطق آزاد شناسایی شده نیز ادامه خواهد یافت.

برنامه یوزپلنگ

انتشار گزارش پایانی سه فاز پایش یوزپلنگ آسیایی در ایران

انجمن یوزپلنگ ایرانی از سال ۱۳۹۰ طی سه فاز توسط دوربین های تله ای به پایش جمعیت یوزپلنگ آسیایی در بیشتر زیستگاه های این گونه در ایران پرداخت. طی این مطالعه ۱۱ زیستگاه یوزپلنگ که غالباً شامل مناطق چهارگانه تحت حفاظت سازمان محیط زیست می شوند، بررسی و پیمایش شدند.

این پژوهش گسترده با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست، پروژه بین المللی حفاظت از یوزپلنگ آسیایی و ادارات کل استان های خراسان شمالی، خراسان جنوبی، یزد، اصفهان و کرمان و نیز همکاران غیر دولتی محلی انجام گرفته است. در پایان این سه فاز، گزارشی جامع تحت عنوان "پایش جمعیت یوزپلنگ در ایران (۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵)" منتشر شد که امکان دانلود کردن آن از روی وبسایت انجمن وجود دارد.

برنامه آب برای یوزها

انجمن یوزپلنگ موفق شد تا برای سومین سال حقوق یک فرد آبرسان را در پناهگاه حیات وحش تامین کند. این فرد محلی به منظور آبرسانی به آبشخورهای موجود در پناهگاه استخدام می شود که جدا از آبرسانی، کمکی است به محیط بانان، در حفظ امنیت هر چه بهتر منطقه، زیرا در گذشته یکی از محیط بانان مجبور بود در کنار وظیفه اصلی خود به آبرسانی نیز بپردازد. شرکت کیمیا سپاهان هزینه ۸ ماه حقوق این فرد را تامین کرد.

ولی به دنبال ادامه خشکسالی ها در منطقه نیاز بود تا فرد آبرسان در فصل زمستان به کار خود ادامه دهد، به همین دلیل انجمن یوز به کمک یکی از علاقمندان " آقای فواد رهنما" توانست این مبلغ را نیز تامین کند.

سایر گونه ها

ارزیابی وضعیت و نیازهای حفاظتی لینکس در استان قزوین

قزوین از استان های انگشت شمار با گزارش های پیوسته از حضور لینکس (سیاهگوش) در زیستگاه های خود است. با هدف تحلیل بهتر اطلاعات موجود برای استفاده در برنامه ریزی حفاظتی برای لینکس در استان قزوین، طرحی پژوهشی با حمایت اداره کل حفاظت محیط زیست استان قزوین در سال ۱۳۹۵ اجرا شد. در این طرح، داده های پراکنده حضور لینکس در استان قزوین گردآوری و تحلیل شدند. هم چنین، دو منطقه آزمایشی در شمال و جنوب استان برای ارزیابی دانش و نگرش روستاییان نسبت به این گونه، پیمایش شدند. با ترکیب اطلاعات به دست آمده از کارشناسان و روستاییان مطلع در مناطق آزمایشی، زیستگاه های دارای اولویت پژوهشی و حفاظت از لینکس در استان قزوین شناسایی شدند. با توجه به محدودیت منابع در ایران و چالش های دیگر نگاه حفاظتی گونه محور، از این یافته ها برای بهبود تصویر فعلی حفاظت از گوشت خواران بزرگ در استان قزوین استفاده شد. هم چنین به درخواست اداره کل حفاظت محیط زیست استان قزوین، یک عدد گردنبند ماهواره ای ویژه ردیابی لینکس برای این اداره کل خریداری شد که در آینده، زمینه ساز آغاز نخستین پژوهش میدانی درباره بوم شناسی رفتار، جابه جایی و نیازهای حفاظتی لینکس در ایران باشد.

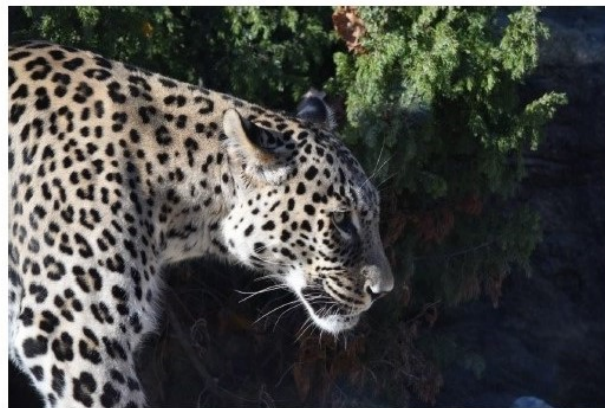

شرکت در کنفرانس ها

کارگاه حفاظت از پلنگ در قفقاز

از یک دهه پیش، شش کشور محدوده قفقاز شامل گرجستان، جمهوری آذربایجان، ارمنستان، روسیه، ترکیه و ایران برای پیشبرد حفاظت از پلنگ در این پهنه جغرافیایی با یکدیگر همکاری می کنند. برگزاری نشست و کارگاه های سالیانه با هدف به اشتراک گذاری تجربه، چالش و پیشرفت ها در زمینه پژوهش و حفاظت از پلنگ، از اقدام های کارگروه تخصصی این ۶ کشور است. انجمن یوزپلنگ ایرانی از سال ۱۳۹۰ در این کارگروه حضور پیوسته داشته است. در فاصله ۵ تا ۷ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵، ۴۷ نفر از پژوهشگران و حفاظت گران پلنگ ایرانی از ۶ کشور محدوده قفقاز و همکاران بین المللی آنان به میزبانی صندوق جهانی حفاظت از حیات وحش در شهر تفلیس گرجستان حضور یافتند. یکی از پژوهشگران انجمن یوزپلنگ ایرانی نیز به همراهی نمایندگانی از دفتر تنوع زیستی و حیات وحش سازمان حفاظت محیط زیست و اداره کل حفاظت محیط زیست استان گیلان در این نشست حاضر شد. در این نشست، گزارشی از دستاوردهای هر کشور در حفاظت از پلنگ ایرانی ارائه شد. سپس، سند رویکرد حفاظت از پلنگ در منطقه قفقاز به بحث گذاشته شد و پس از نظردهی همه حاضران، به روز شد و در اختیار نمایندگان گروه های دولتی و غیر دولتی فعال قرار گرفت. همچنین، زمینه های بهبود همکاری بین کشورها و سازمان های دولتی و غیر دولتی برای ارتقای پایش وضعیت پلنگ و طعمه های آنان در این پهنه جغرافیایی به بحث گذاشته شد. یکی از دستاوردهای جانبی این نشست، شناسایی نخستین سند قطعی از جابه جایی پلنگ بین ایران و جمهوری آذربایجان از طریق منطقه تالش بین دو کشور بود که به کمک بررسی عکس های گرفته شده از پلنگ در دو سوی مرز حاصل شد.

Strategy for the Conservation of the Leopard in the Caucasus Ecoregion Revised Version 2017

Results from the Strategic Planning Workshop on Leopard Conservation in the Caucasus

Tbilisi, Georgia, 25 – 26 April 2017

برنامه حمایتی محیط بان

تعمیر موتور سیکلت های میاندشت

پناهگاه حیات وحش میاندشت یکی از دو زیستگاه زادآور یوزپلنگ در ایران است که حفظ آن در حفاظت از یوزپلنگ ها نقش اساسی دارد. یکی از ابزارهای مهم برای حفاظت از زیستگاه موتورسیکلت هایی است که محیط بانان از آنها استفاده می کنند که هر از چندگاهی نیاز به تعمیر دارند. دو عدد از این موتور سیکلت ها شامل یک موتور دی تی (DT) و یک سی آر ام (CRM) برای تعمیر اساسی نیازمند قطعات بودند که به همت آقای هادی براتی از اعضای پیگیر و علاقمند انجمن یوزپلنگ ایرانی، این قطعات تامین و هر دو موتور تعمیر اساسی شدند.

چهارمین سال برگزاری جایزه یحیی

جایزه یحیی یک جایزه مردمی است که به ابتکار دو تن از اعضای هنرمند انجمن از سال ۱۳۹۲ جهت تقدیر از زحمات محیط بانان کشور پایه گذاری شده است. هدف از این جایزه، تجلیل از محیط بانانی است که تلاش های چشمگیری در زمینه حفاظت از عرصه های تنوع زیستی در حوزه های محل خدمت خود داشته اند. در این جایزه سالانه از سه محیط بان برگزیده تقدیر می شود.

فراخوان این مسابقه خردادماه هر سال انجام می گیرد و پس از دریافت فرم های مربوطه از مناطق فرایند داوری آغاز می شود. امسال تعداد ۵۳ فرم از ۲۲ استان کشور دریافت گردید. فرم های دریافتی به منظور معرفی محیط بانان برتر در چند مرحله مورد ارزیابی، بازبینی و دقت نظر هیات داوران قرار گرفته و در نهایت برگزیدگان این دوره انتخاب شدند.

مراسم تقدیر امسال در روز پنجشنبه ۲۳ آذرماه در سالن اجتماعات بانک تجارت و با حضور گرم و پر شور مسئولین، علاقمندان و کارشناسان برگزار شد. در این مراسم از سه محیط بان منتخب که به همراه خانواده هایشان حضور داشتند تقدیر شد.

غلامرضا محمدزاده از منطقه حفاظت شده "سیاه مزگی" استان گیلان، محسن دلیر از منطقه حفاظت شده "بینالود" خراسان رضوی و مدثر تیموری از منطقه حفاظت شده "سده" خراسان رضوی سه محیط بانی بودند که بالاترین امتیاز را کسب کرده و نشان شجاعت را دریافت کردند.

به هرکدام از برگزیدگان علاوه بر مدال یحیی، لوح محیط بان برگزیده و سه نیم سکه بهار آزادی تقدیم شد؛ همچنین هدایایی همچون بیمه عمر و سرمایه گذاری و حوادث انفرادی برای محیط بانان و خانواده هایشان، اشتراک مجله تخصصی پازن و... به آنها اهدا گردید.

مقالات علمی

یادداشتی در مجله تخصصی گربه سانان اتحادیه جهانی حفاظت با موضوع بقای یوزپلنگ در ایران

Morteza Eslami. et al. Time to get real about the Asiatic cheetah conservation. Cat News. 2017

همکاری در مقاله بین المللی پایش گوشتخوارن در مقیاس جهانی

Lindsey N.Rich. et al. Assessing global patterns in mammalian carnivore occupancy and richness by integrating local camera trap surveys. Global Ecology and Biogeography. 2017,1-12

همکاری در مقاله بین المللی وضعیت پلنگ در دنیا

Andrew P. Jacobson. et al. Leopard (Panthera pardus) status, distribution, and the research efforts across its range. PeerJ.2016, 4:e1974; DOI 10.7717

انتشارات عمومی

انتشار یوزنامه

یوزنامه شماره ۲۳ در ۵۶ صفحه منتشر شد. یوزنامه که پیش از این با عنوان خبرنامه داخلی انجمن یوزپلنگ ایرانی تهیه می شد، از سال گذشته و با تایید معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اکنون با مجوز سراسری و به مدیر مسئولی و سردبیری محمد گایینی منتشر می شود. هدف این فصلنامه اطلاع رسانی پیرامون فعالیت های انجمن درباره یوزپلنگ و سایر گونه های حیات وحش و مسائل محیط زیست کشور است.

کارگاه های آموزشی

کارگاه آموزشی دانشگاه علمی کاربردی

کارگاه آموزشی با عنوان " مفاهیم پایه محیط زیست و ضرورت حفاظت از یوزپلنگ آسیایی " توسط بخش آموزش در خردادماه برای دانشجویان دانشگاه علمی کاربردی بانک تجارت برگزار شد.

در این برنامه آموزشی ۴ ساعته دانشجویان با انجام فعالیت های کارگاهی، گفتگو، تحلیل و مشاهده فیلم با گونه های جانوری در حال انقراض ایران، نیازهای زیستی و عوامل تهدید برخی گونه ها بویژه یوزپلنگ و همچنین عوامل موثر بر غنای تنوع زیستی آشنا شدند.

فعالیت های ترویجی

تقویم حیات وحش برای صفحه نمایش رایانه

همانند سال گذشته، تقویم حیات وحش برای صفحه نمایش رایانه طراحی شد که جهت استفاده علاقمندان به صورت رایگان بر روی وبسایت قرار گرفت.

امور اعضا

عضویت حقوقی

برای اولین بار در انجمن یوزپلنگ ایرانی، عضویت حقوقی برای اشخاص حقوقی (مجموعه ها و شرکت ها) در نظر گرفته شد که شرکت ها و موسسات می توانند در راستای مسئولیت اجتماعی خود از فعالیت های حفاظتی انجمن یوزپلنگ ایرانی حمایت کنند. در سال ۱۳۹۶ چهار شرکت مهندسی و ساختمانی صنایع نفت، پیشگامان توسعه ارتباط، بدر سیستم و بدر سیستم بازرگان به عضویت حقوقی در آمده اند.

 گواهی عضویت حقوقی Corporate Membership	
Membership Number: 96/003	شماره عضویت: ۹۶/۰۰۳
Name of Company: Pishgaman Tose Ertebatat	نام شرکت: پیشگامان توسعه ارتباطات
Name of Company's CEO: Masoud Bemanipour	نام مدیرعامل شرکت: مسعود بهانی پور
Company Registration Number: 6524	شماره ثبت شرکت: ۶۵۲۴
Start Date for membership: 2017/12/03	تاریخ عضویت: ۱۳۹۶/۰۹/۱۲
امضاء: 	
Validity: One Year	مدت اعتبار: یکسال

حضور در مناسبت ها و دریافت جوایز

صبح خلاق تهران

مدیر عامل انجمن یوزپلنگ ایرانی در سومین رویداد صبح خلاق تهران به عنوان سخنران با موضوع "بقا" حضور پیدا کرد. این سخنرانی در دو بخش بقای یوزپلنگ و بقای موسسات مردم نهاد برای حضار ارائه شد.

دوازدهمین جایزه ملی محیط زیست

انجمن یوزپلنگ ایرانی جایزه ملی محیط زیست را در دوازدهمین دوره این مراسم دریافت کرد. این جایزه در بخش سازمان های مردم نهاد به دلیل فرهنگ سازی و حفاظت علمی از محیط زیست ایران، پایش سراسری جمعیت یوزپلنگ ایرانی، برگزاری سه دوره جایزه ملی محیط بان، اجرای پروژه حفاظتی آب، آموزش معلمان و همکاری در ساخت فیلم مستند در جهت فرهنگ سازی عمومی به انجمن یوز تعلق گرفت.

تهران، ابتدای جاده مخصوص کرج، نرسیده به شهرک اکباتان، خیابان فلسفی (بیمه ۴)،

کوچه نوروزی، پلاک ۲، طبقه یک شرقی

تلفکس: ۴۴۶۳۴۵۳۴

info@wildlife.ir

www.Wildlife.ir